

Яблонський Роман Степанович,
здобувач ступеня доктора філософії у галузі права
кафедри оперативно-розшукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ,
м. Львів, Україна
ORCID ID 0000-0003-1721-4729

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ НАУКОВОГО РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНИХ ЗАСАД ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто сучасний стан наукового розроблення проблем протидії організованих злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів. Наголошено, що в умовах військової агресії Російської Федерації проти України організована злочинність становить безпосередню загрозу для національної безпеки. Зростання кількості злочинних проявів, учинених організованими злочинними угрупованнями, використання організованих груп та злочинних організацій спецслужбами іноземних держав для дестабілізації ситуації в Україні вимагають нових підходів до протидії організованих злочинності. Запропоновано перелік актуальних напрямів подальшого розроблення та вдосконалення організаційно-тактичних засад протидії організованих злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів.

Ключові слова: організована злочинність, організована злочинна діяльність, протидія, організовані групи та злочинні організації, актуальні напрями наукових досліджень.

В умовах військової агресії Російської Федерації проти України організована злочинність становить безпосередню загрозу для національної безпеки. Підвищення рівня тяжких та особливо тяжких злочинів, які вчинено у складі організованих груп та злочинних організацій (далі – ОГ та ЗО), зокрема із застосуванням вогнепальної зброї та вибухових пристроїв, установлення корумпованих відносин між посадовими особами органів державної влади, органів місцевого самоврядування та криміналітетом, використання неконкурентних методів у фінансово-господарській діяльності підприємств негативно впливають на економіку та суспільний розвиток України. Крім того, організована злочинність є інструментом, що використовується спецслужбами іноземних держав, насамперед країни-агресора, для дестабілізації ситуації в Україні та завдання шкоди національній безпеці [1; 2, с. 165; 3, с. 260–261].

Окремі аспекти діяльності оперативних підрозділів щодо протидії організованих злочинності досліджували у своїх наукових працях Л.І. Аркуша, О.В. Баганець, О.М. Бандурка, О.Ю. Бусол, М.Г. Вербенський, А.А. Вознюк, В.Д. Гвоздецький,

В.Л. Грохольський, Л.Ф. Гула, М.В. Гуцалюк, О.М. Джужа, О.Ф. Долженков, О.О. Дульський, Г.П. Жаровська, П.О. Комірчий, В.П. Корж, О.Є. Користін, М.В. Корнієнко, В.І. Литвиненко, А.В. Мовчан, Ю.Ю. Орлов, В.Л. Ортинський, С.О. Павленко, М.А. Погорецький, П.Я. Пригунов, Д.Н. Прокоф'єва-Янчиленко, І.В. Пшеничний, В.Д. Пчолкін, Б.В. Романюк, М.В. Стацак, С.Р. Тагієв, О.С. Тарасенко, В.Ф. Ущатовський, О.О. Харкевич, О.Г. Цветков, В.М. Цимбалюк, К.О. Чаплинський, С.С. Чернявський, В.В. Шендрик, О.Ю. Шостко та інші науковці.

Зокрема, упродовж останніх років опубліковано низку наукових статей вчених, присвячених окремим аспектам протидії організованій злочинності. Це насамперед статті Гребенюка М. і Черняка А. “Деякі питання організаційно-правового характеру боротьби з організованою злочинністю в сучасних умовах” (2019 р.) [4]; Вознюка А.А. “Протидія організованій злочинності в Україні: перспективи удосконалення кримінального законодавства” (2020 р.) [5]; Литвиненка В.І., Пригунова П.Я. і Гуцалюка М.В. “Концептуальні засади протидії організованій злочинності і корупції на сучасному етапі розвитку України” (2020 р.) [6]; Баганця О. “Стан організованої злочинності та протидія їй на території України у 2020 році” (2021 р.) [7]; Копотуна І., Уварова В., Свободи І., Векліча В., Довбана І. “Coordination of the fight against organized crime resulted from corruption” (2022 р.) [3]; Тищенко В., Цехана Д., Теслюк І., Чумака С., Яцкевича Р. “Peculiarities of conducting investigative actions during the investigation of criminal activity of leaders of criminal groups” (2022 р.) [8] та інших авторів.

Водночас зростання кількості злочинних проявів, учинених організованими злочинними угрупованнями (далі – ОЗУ), використання ОГ та ЗО спецслужбами іноземних держав для дестабілізації ситуації в Україні вимагають нових підходів до протидії організованій злочинності, зокрема, використання методів кримінального аналізу, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, новітніх технічних засобів та експертних досліджень тощо [9–13]. Крім того, необхідно враховувати, що ОЗУ також використовують сучасні технічні засоби і технології в злочинній діяльності й активно протидіють їх застосуванню оперативними підрозділами. Зазначені обставини й зумовили потребу подальших досліджень проблем протидії організованій злочинності.

Метою дослідження є розгляд актуальних напрямів подальшого розроблення та вдосконалення організаційно-тактичних засад протидії організованій злочинності в Україні.

За 30 років незалежності України проблеми протидії організованій злочинності досліджувались низкою вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, на рівні докторських дисертацій першу групу становлять наукові дослідження, присвячені вивченню загальних аспектів протидії організованій злочинності. Зазначена тематика була предметом вивчення у дисертаціях: В.М. Цимбалюка “Діяльність спеціалізованих підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю по подоланню протидії з боку злочинних формувань” (1999 р.); О.Ф. Долженкова “Теоретичні проблеми становлення політики протидії створенню інфраструктури злочинного світу засобами ОРД ОВС” (2002 р.); М.В. Корнієнка “Сучасні правові та організаційні засади протидії спеціалізованих підрозділів ОВС організованій злочинності”

(2003 р.); В.Л. Грохольського “Управління діяльністю спеціальних підрозділів МВС України по боротьбі з організованою злочинністю” (2004 р.); В.Ф. Ущатовського “Протидія організованим злочинності: теоретичні та соціально-правові проблеми” (2009 р.); О.Ю. Шостко “Теоретичні та прикладні проблеми протидії організованим злочинності в європейських країнах” (2010 р.); М.Г. Вербенського “Транснаціональна злочинність: кримінологічна характеристика та шляхи запобігання” (2010 р.); В.В. Шендрика “Попередження злочинів оперативними підрозділами органів внутрішніх справ України” (2012 р.); Л.Ф. Гули “Організаційно-правові та тактичні основи діяльності підрозділів ОВС у протидії злочинам, що вчиняються організованими злочинними групами” (2014 р.); М.В. Стащак “Оперативно-розшукові форми протидії злочинності” (2017 р.).

На кандидатському та Ph.D рівні були захищені дисертації з актуальних питань протидії організованим злочинності, які стосуються, зокрема: організаційно-правових засад протидії організованим злочинності: О.О. Дульського (2003 р.); Б.В. Лизогуба (2004 р.); В.П. Кушпіта (2010 р.); Б.В. Жукова (2011 р.); тактики пошуку та отримання первинної оперативно-розшукової інформації про кримінальні правопорушення, що вчиняються ОГ та ЗО: І.І. Сидорука (2007 р.); В.В. Ноніка (2007 р.); І.В. Потайчука (2008 р.); О.О. Толкаченка (2011 р.); тактичних особливостей попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, що вчиняються ОГ та ЗО: О.Г. Цветкова (2002 р.); В.І. Литвиненка (2002 р.); Б.В. Щура (2004 р.); Л.Ф. Гули (2008 р.); В.Б. Школьного (2010 р.); А.В. Єсенкова (2012 р.); В.А. Ситника (2015 р.); Ю.Ю. Харкевича (2019 р.); А.І. Плосконоса (2022 р.); оперативно-технічного та інформаційно-аналітичного забезпечення протидії організованим злочинності: В.Ю. Журавльова (2002 р.); А.В. Коваленка (2006 р.); В.Є. Ткаліча (2009 р.); А.Ф. Іскендерова (2015 р.); організації протидії транснаціональній організованій злочинності та взаємодії з міжнародними правоохоронними організаціями: І.Я. Кулика (2012 р.); Х.П.Ф. Хайнекера (2013 р.); В.С. Буркаль (2019 р.).

Водночас слід зазначити, що переважна більшість вказаних досліджень була проведена до набуття чинності Законом України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів щодо реформування органів внутрішніх справ України” у квітні 2015 року. Тобто у зазначених наукових дослідженнях основним суб’єктом протидії організованим злочинності розглядалися підрозділи БОЗ МВС України, розформовані у 2015 році. Сьогодні ж суб’єктами протидії організованим злочинності в Україні є підрозділи Департаменту стратегічних розслідувань, інші підрозділи кримінальної поліції Національної поліції; підрозділи правоохоронних, спеціальних, розвідувальних та контролюючих органів.

Другу групу становлять наукові дослідження, предметом яких була протидія вчиненню ОГ та ЗО конкретних видів злочинних діянь, а саме:

– на рівні докторських дисертацій у дослідженнях: В.П. Коржа “Теоретичні основи методики розслідування злочинів, скоюваних організованими злочинними утвореннями у сфері економічної діяльності” (2003 р.); Л.І. Аркуші “Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності” (2011 р.); І.О. Воронова “Організаційні і тактичні основи оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері високих інформаційних

технологій органами внутрішніх справ” (2012 р.); О.О. Подобного “Теоретичні, правові та організаційно-тактичні основи оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі з корисливо-насильницькою організованою злочинністю” (2014 р.); Г.П. Жаровської “Теорія та практика протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні” (2019 р.);

– на рівні кандидатських та Ph.D дисертацій у дослідженнях: В.В. Василевича (1998 р.); М.О. Сергатого (2002 р.); М.Г. Богуславського (2007 р.); М.М. Андреева (2009 р.); І.С. Стихірної (2009 р.); О.М. Ємця (2011 р.); С.Г. Бевзенка (2012 р.); І.А. Грабазія (2012 р.); В.М. Ковбаси (2012 р.); В.В. Плукаря (2012 р.); Я.С. Лєнюка (2013 р.); М.В. Шамоти (2016); І.Л. Рудницького (2019 р.).

Як підсумок здійсненого аналізу згаданих докторських та кандидатських дисертацій зауважимо, що на сьогодні комплексного дослідження правових та організаційно-тактичних засад здійснення підрозділами правоохоронних органів оперативно-розшукової діяльності, спрямованої на протидію організованій злочинності в сучасних умовах, не проведено. Майже аналогічного висновку ми дійшли, проаналізувавши наукові праці на рівні монографічних досліджень та наукових публікацій у фахових виданнях України.

Цілком зрозуміло, що вирішення практичних проблем боротьби з організованою злочинністю неможливе без глибокого пізнання теорії цього питання. Це передбачає як вивчення зарубіжних теоретичних досліджень і передового досвіду протидії злочинній діяльності ОГ та ЗО, так і серйозний аналіз вітчизняних теоретичних розробок та практики діяльності оперативних підрозділів [14, с. 99].

У зв'язку з цим зазначимо, що аналіз положень Закону України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” дає підстави стверджувати про його відсталість від реалій сьогоденного життя, розбалансованість норм і їх протиріччя з іншими нормативно-правовими актами. Визначення поняття організованої злочинності, що міститься у ст. 1 зазначеного Закону, має неконкретизований та відсильний (до КК України) характер, а такі поняття, як “організована злочинна діяльність” та “організоване злочинне угруповання” у цьому Законі відсутні взагалі [15].

Характеризуючи окремі напрями вдосконалення законодавства про протидію організованій злочинності, зазначимо, що у розробленні понятійної основи профільного закону проблемним залишається визначення базових понять “організована злочинність”, “професійна злочинність”, “організована злочинна діяльність”, “організоване злочинне угруповання” тощо як відповідних об'єктів протидії.

Разом з тим, Н. Міняйло вірно відзначає, що з метою удосконалення національної основи протидії організованій злочинності українська держава має виходити з глибини сутності та різноманітності проявів організованої злочинності, а не лише з розуміння її як кількісного вираження сукупності злочинів, що вчиняються у зв'язку зі створенням і діяльністю ОЗУ [16, с. 124].

Поняття організованої злочинності продовжує бути джерелом розбіжностей у юридичній літературі. Зокрема, К.Б. Марисюк і В.В. Черепушак під *організованою злочинністю* розуміють історично обумовлене, негативне соціальне явище, що являє собою ієрархічно побудовану структуру, яка спирається на створений злочинний капітал і корупцію, з метою забезпечення функціонування і задоволення

власних потреб за допомогою збільшення капіталу, “відмивання” останнього та отримання влади [14, с. 101].

Водночас В.І. Литвиненко зазначає, що в Україні сформувалась нова організаційна структура організованої злочинності – *олігархічна організація*, яка представляє собою сукупність організаційних структур, що діють в інтересах певних олігархів, які є кінцевими бенефіціарами суб'єктів господарювання, і отримують державне фінансування або доступ до його розподілу з метою отримання ними надприбутків, використовуючи надходження з державного бюджету або мінімізації їх сплати, для фінансування власного бізнесу та корупційних зв'язків в органах державної влади та управління, вплив на ЗМІ, своїх представників у гілках влади з метою встановлення монополії у певних секторах національної економіки [17, с.100].

На думку Л.І. Аркуші, *організована злочинна діяльність* – це “сукупність взаємозалежних організованих злочинів загальнокримінальної та економічної спрямованості, вчинених певною групою осіб, що об'єдналися у стійкі, високоорганізовані, захищені від швидкого викриття злочинні формування (групи, організації, співтовариства) у вигляді злочинного промислу з метою збільшення доходів, із використанням корумпованих та інших зв'язків” [18, с. 9].

Н.К. Макаренко у монографії “Запобігання професійній злочинності в Україні” звертає увагу на співвідношення таких взаємопов'язаних понять, як професіоналізм і організованість – чим вище показник кримінального професіоналізму, тим яскравіше прослідковуються його організовані форми. При відповідних соціальних умовах професійна злочинність починає переростати в організовану злочинність як якісно нове явище [19, с. 202].

У науковій літературі визначається низка ознак, які дозволяють відрізнити *організовану злочинність* від *організованої злочинної діяльності*: *по-перше*, організована злочинність впливає на суспільну ситуацію тотально, а організована злочинна діяльність поширюється на окрему ситуацію учинення конкретного кримінального правопорушення; *по-друге*, організована злочинність може змінюватись від соціальної організації до злочинних дій окремих осіб, а організована злочинна діяльність навпаки традиційно змінюється від окремих злочинних дій до утворення та діяльності ОЗУ; *по-третє*, стержнем організованої злочинності та організованої злочинної діяльності є корислива мотивація поведінки окремих осіб і соціальних груп, однак протидія організованій злочинній діяльності можлива за допомогою профілактики та запобігання кримінальних правопорушень, а протистояння організованій злочинності можливе лише на рівні інститутів держави; *по-четверте*, організована злочинність утворює вищий рівень організації кримінальних практик, укорінених у сферу політичних та економічних відносин, а також охоплює професійну та посадову злочинність, а організована злочинна діяльність відображає певний рівень організованості злочинного світу [20, с. 70].

На наше переконання, *організована злочинна група* – це стійке об'єднання трьох і більше осіб, які попередньо зорганізувалися для готування та/або вчинення кримінальних правопорушень, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямовані на досягнення відомого всім учасникам групи плану.

Зі свого боку визначимо *організоване злочинне угруповання* – це стійке структуроване, ієрархічне об'єднання кількох злочинних груп різної або однієї кримінальної спрямованості, що об'єдналися з метою систематичного отримання значних прибутків, вигоди чи переваг, яке має чіткий розподіл ролей з виділенням лідера, а також контролюючих, охоронних та інших ланок.

Слід зазначити, що форми організованої злочинної діяльності постійно розвиваються і вдосконалюються, змінюються кількісні та якісні характеристики ОГ та ЗО. Крім того, злочинна діяльність ОГ та ЗО демонструє активне бажання залучати та змінювати загальнодержавні інститути у своїх цілях. Як свідчать результати проведеного Європолем опитування SOCTA 2021, мільярди євро незаконних прибутків, отриманих організованою злочинністю в Європейському Союзі, було інвестовано в легальну економіку, що спотворює конкуренцію та перешкоджає економічному розвитку країн-членів Євросоюзу. Сьогодні всі форми організованої злочинності глибоко впливають на суспільство і мають прямий негативний вплив на повсякденне життя громадян, економіку, державні інституції і верховенство права. Підвищена небезпека організованої злочинності полягає також у постійному удосконаленні структури ОЗУ та консолідації злочинних елементів [21].

Крім того, за результатами опитування практичних працівників Національної поліції, 62 % респондентів вважають, що Закон України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” не відповідає потребам протидії організованій злочинності, лише 17 % опитаних вважають, що профільний закон відповідає потребам боротьби з оргзлочинністю, 21 % – не змогли відповісти.

Отже, із зазначеного можна зробити висновок, що Закон України “Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю” є застарілим, більшість його норм суперечать іншим законодавчим актам, втратили свою актуальність і не відповідають вимогам сьогодення.

Проведений аналіз стану наукових досліджень у сфері протидії організованій злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів дозволив виокремити основні напрями, за якими здійснювався науковий пошук вирішення проблем, пов'язаних із протидією організованій злочинності, розроблення та впровадження дієвих механізмів боротьби з цим негативним явищем, удосконалення організаційно-тактичних засад проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій, що свідчить про існування проблеми та обумовлює необхідність подальших наукових пошуків з метою посилення перспективних напрямів, теоретичних та практичних рекомендацій, спрямованих на покращення ситуації у сфері протидії організованій злочинності.

За результатами дослідження до актуальних напрямів подальшого розроблення та вдосконалення організаційно-тактичних засад протидії організованій злочинності оперативними підрозділами правоохоронних органів, на наше переконання, слід віднести:

– організаційно-правові засади протидії організованій злочинності в умовах воєнного стану;

– правові та організаційно-тактичні особливості протидії організованій злочинності як інструменту, який використовується спецслужбами іноземних держав для дестабілізації ситуації в Україні;

- організаційно-правові засади оперативного супроводження кримінального провадження у протидії організованій злочинності;
- правові та організаційні засади використання кримінального аналізу у протидії організованій злочинності;
- організаційно-тактичні засади впровадження негласних працівників в організовані групи та злочинні організації;
- використання новітніх технологій у розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених організованими злочинними угрупованнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія боротьби з організованою злочинністю: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01.03.2021).
2. Kovalchuk, T.I., Korystin, O.Y., Svirnyuk, N.P. (2019). Hybrid threats in the civil security sector in Ukraine. *Problems of Legality*. Vol. 147, p. 163–175.
3. Kopotun, I., Uvarov, V., Svoboda, I., Veklych, V., Dovban, I. (2022). Coordination of the fight against organized crime resulted from corruption. *Amazonia Investiga*. Vol. 11(50), pp. 260–271. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.24> (дата звернення: 01.03.2021).
4. Гребенюк М., Черняк А. Деякі питання організаційно-правового характеру боротьби з організованою злочинністю в сучасних умовах. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 244–248.
5. Вознюк А.А. Протидія організованій злочинності в Україні: перспективи удосконалення кримінального законодавства. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 1(11). С. 176–194.
6. Литвиненко В.І., Пригунов П.Я., Гуцалюк М.В. Концептуальні засади протидії організованій злочинності і корупції на сучасному етапі розвитку України. *Публічне право*. 2020. № 1(37). С. 124–135.
7. Баганець О. Стан організованої злочинності та протидія їй на території України у 2020 році. *LexInform*. URL: <https://lexinform.com.ua/dumkaeksperta/stan-organizovanoyi-zlochynnosti-ta-protydiya-yij-na-terytoriyi-ukrayiny-u2020-rotsi/> (дата звернення: 17.05.2022).
8. Tishchenko, V., Tsekhan, D., Tesliuk, I., Chumak, S., Yatskevych, R. (2022). Peculiarities of conducting investigative actions during the investigation of criminal activity of leaders of criminal groups. *Amazonia Investiga*, 11(51), p. 210–219.
9. Movchan A.V., Taranukha V.Yu. (2018). Constructing an Automation System to Implement Intelligence-Led Policing Into the National Police of Ukraine. *Cybernetics and Systems Analysis*. Vol. 54, No. 4, July, 2018, p. 643–649. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10559-018-0065-5> (дата звернення: 17.05.2022).
10. Babanina, V., Tkachenko, I., Matiushenko, O., Krutevych, M. (2021). Cybercrime: History of formation, current state and ways of counteraction. *Revista Amazonia Investiga*. Vol. 10(38), pp. 113–122.
11. Мовчан А.В. Модель підготовки фахівців у галузі інформаційних технологій для органів Національної поліції України. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. № 4. С. 149–161. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2018_66_4_14 (дата звернення: 17.05.2022).
12. Klymchuk, M., Marko, S., Priakhin, Ye., Stetsyk, B., Khytra, A. (2021). Evaluation of forensic computer and technical expertise in criminal proceedings. *Revista Amazonia Investiga*. Vol. 10(38), p. 204–211.
13. Tymoshenko, Y.P., Kozachenko, O.I., Kyslenko, D.P., Horodetska, M.S., Chubata, M.V., Barhan, S.S. (2022). Latest technologies in criminal investigation (testing of foreign practices in Ukraine). *Amazonia Investiga*, 11(51), p. 149–160.
14. Марисюк К.Б., Черепушак В.В. До питання про поняття “організована злочинність”. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія “Юридичні науки”*. 2019. Вип. 6. № 23. С. 98–102. URL: <https://doi.org/10.23939/law2019.23.098> (дата звернення: 17.05.2022).

15. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (дата звернення: 17.05.2022).

16. Міняйло Н. Міжнародні стандарти у визначенні організованої злочинності. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 3. С. 124–129.

17. Литвиненко В. Олигархат как элемент организованной преступности в Украине. *ACTA MORAVIAE (Республика Чехия)*. 2020. № 1. С. 90–101.

18. Аркуша Л.І. Основи виявлення та розслідування легалізації доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2011. 40 с.

19. Макаренко Н.К. Запобігання професійній злочинності в Україні: монограф. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2021. 455 с.

20. Мельник П. Поняття “організована злочинність” у історико-правовому вимірі. *Young Scientist*. 2018. № 4(56) April. С. 69–73.

21. Мовчан А.В., Яблонський Р.С. Актуальні проблеми удосконалення системи протидії організованій злочинності в Україні. *Соціально-правові студії*. 2021. № 4. С. 69–75.

REFERENCES

1. Stratehiia borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu. “Strategy for combating organized crime”: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 16, 2020 № 1126-r URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text> (Date of Application: 01.03.2021) [in Ukrainian].

2. Kovalchuk T.I., Korystin O.Ye., Sviridiuk N.P. (2019). Hybrid threats in the civil security sector in Ukraine. *Problems of Legality*, 147, 163–175. [in English].

3. Kopotun I., Uvarov V., Svoboda I., Veklych V., Dovban I. (2022). Coordination of the fight against organized crime resulted from corruption. *Amazonia Investiga*, No. 11(50), P. 260–271. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.24> (Date of Application: 01.03.2021) [in English].

4. Hrebeniuk M., Cherniak A. (2019). Deiaki pytannia orhanizatsiino-pravovoho kharakteru borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu v suchasnykh umovakh. “Some issues of organizational and legal nature of the fight against organized crime in modern conditions”. *Entrepreneurship, economy and law*, No. 4. P. 244–248. [in Ukrainian].

5. Vozniuk A.A. (2020). Protydiia orhanizovanoi zlochynnosti v Ukraini: perspektyvy udoskonalennia kryminalnoho zakonodavstva. “Combating organized crime in Ukraine: prospects for improving criminal law”. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*, No.1(11). P. 176–194. [in Ukrainian].

6. Lytvynenko V.I., Pryhunov P.Ya., Hutsaliuk M.V. (2020). Kontseptualni zasady protydii orhanizovanoi zlochynnosti i koruptsii na suchasnomu etapi rozvytku Ukrainy. “Conceptual principles of combating organized crime and corruption at the present stage of Ukraine’s development”. *Public law*, No. 1(37). P. 124–135. [in Ukrainian].

7. Bahanets O. (2020). Stan orhanizovanoi zlochynnosti ta protydiia yii na terytorii Ukrainy u 2020 rotsi. “The state of organized crime and combating it in Ukraine in 2020”. *LexInform*. URL: <https://lexinform.com.ua/dumkaeksperta/stan-organizovanoyi-zlochynnosti-ta-protydiya-yij-naterytoriyi-ukrainy-u2020-rotsi/> (Date of Application: 17.05.2022) [in Ukrainian].

8. Tishchenko V., Tsekhan D., Tesliuk I., Chumak S., Yatskevych R. (2022). Peculiarities of conducting investigative actions during the investigation of criminal activity of leaders of criminal groups. *Amazonia Investiga*, No. 11(51). P. 210–219 [in English].

9. Movchan A.V., Taranukha V.Yu. (2018). Constructing an Automation System to Implement Intelligence-Led Policing Into the National Police of Ukraine. *Cybernetics and Systems Analysis*, No. 54 (4). P. 643–649. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10559-018-0065-5> (Date of Application: 17.05.2022) [in English].

10. Babanina V., Tkachenko I., Matiushenko O., Krutevych M. (2021). Cybercrime: History of formation, current state and ways of counteraction. *Revista Amazonia Investiga*, No.10(38). P. 113–122 [in English].

11. Movchan A.V. (2018). Model pidhotovky fakhivtsiv u haluzi informatsiinykh tekhnolohii dlia orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrainy. “Model of training of specialists in the field of informational technologies for the National Police of Ukraine”. *Information Technologies and Learning Tools*,

No. 4. P. 149-161, URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2018_66_4_14 (Date of Application: 17.05.2022) [in Ukrainian].

12. *Klymchuk M., Marko S., Priakhin Ye., Stetsyk B., Khytra A.* (2021). Evaluation of forensic computer and technical expertise in criminal proceedings. *Revista Amazonia Investiga*, No. 10(38). P. 204–211 [in English].

13. *Tymoshenko Y.P., Kozachenko O.I., Kyslenko D.P., Horodetska M.S., Chubata M.V., Barhan S.S.* (2022). Latest technologies in criminal investigation (testing of foreign practices in Ukraine). *Amazonia Investiga*, No. 11(51). P. 149–160 [in English].

14. *Marysiuk K.B., Cherepushchak V.V.* (2019). Do pytannia pro poniattia orhanizovana zlochynnis. “On the concept of “organized crime”. Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Legal Sciences Series. No. 6(23). P. 98–102. URL: <https://doi.org/10.23939/law2019.23.098> (Date of Application: 17.05.2022) [in Ukrainian].

15. Pro orhanizatsiino-pravovi osnovy borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu. “On Organizational Legal Principles of Struggle against the Organized Crime”: Law of Ukraine on June 30, 1993 No. 3341-XII, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text> (Date of Application: 17.05.2022) [in Ukrainian].

16. *Minaiilo N.* (2016). Mizhnarodni standarty u vyznachenni orhanizovanoi zlochynnosti. “International standards in the definition of organized crime”. *Visegrad Journal on Human Rights*, No.3, P. 124–129 [in Ukrainian].

17. *Lytvynenko V.I.* (2020). Olyharkhat kak element orhanyzovanoi prestupnosti v Ukrainie. “The oligarchy as an element of organized crime in Ukraine”. *ACTA MORAVIAE* (Czech Republic), No. 1. P. 90–101 [in Russian].

18. *Arkusha L.I.* (2011). Osnovy vyivlennia ta rozsliduvannia lehalizatsii dokhodiv, oderzhanykh u rezultati orhanizovanoi zlochynnoi diialnosti. “Basics of detection and investigation of legalization of proceeds from organized crime”: author’s ref. dis. ... Dr. Jurid. Sciences: 12.00.09. Odesa. 40 p. [in Ukrainian].

19. *Makarenko N.K.* (2021). Zapobihannia profesiinii zlochynnosti v Ukraini. “Prevention of professional crime in Ukraine”: monograph. Kyiv: National Academy of Internal Affairs. 455 p. [in Ukrainian].

20. *Melnyk P.* (2018). Poniattia “orhanizovana zlochynnist” u istoryko-pravovomu vymiri. “Basics of detection and investigation of legalization of proceeds from organized crime”. *Young Scientist*, No. 4(56). P. 69–73 [in Ukrainian].

21. *Movchan A.V., Yablonskyi R.S.* (2021). Aktualni problemy udoskonalennia systemy protydii orhanizovanoi zlochynnosti v Ukraini. “Current problems of improving the system of combating organized crime in Ukraine”. *Social and Legal Studios*, No. 4. P. 69–75 [in Ukrainian].

UDC 343.341:343.375

Yablonskyi Roman,
Postgraduate Student,
Lviv State University of Internal Affairs,
Lviv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0003-1721-4729

CURRENT DIRECTIONS OF SCIENTIFIC DEVELOPMENT AND IMPROVEMENT OF ORGANIZATIONAL AND TACTICAL PRINCIPLES COMBATING ORGANIZED CRIME IN UKRAINE

The article considers the current state of scientific development of problems in combating organized crime by operational units of law enforcement agencies. It is emphasized that in the conditions of military aggression of the Russian Federation against Ukraine and attempts to destroy the Ukrainian state, organized crime poses

© Yablonskyi Roman, 2022

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2022.2\(56\).23](https://doi.org/10.36486/np.2022.2(56).23)

Issue 2(56) 2022

<http://naukaipravoohorona.com/>

a direct threat to national security. The growing number of criminal acts committed by organized criminal groups, the use of organized groups and criminal organizations by foreign intelligence services to destabilize the situation in Ukraine require new approaches to combating organized crime.

The purpose of the study is to consider current areas of further development and improvement of organizational and tactical principles of combating organized crime in Ukraine. To achieve this goal, dialectical, historical-legal, comparative-legal, system-structural, statistical and formal-logical methods were used. According to the results of the study of scientific works, it is established that to date a comprehensive study of the legal and organizational and tactical principles of the National Police operational and investigative activities aimed at combating organized crime in modern conditions, not conducted.

The list of actual directions of further development and improvement of organizational and tactical bases of counteraction to organized crime by operative divisions of law enforcement agencies is offered, namely: organizational and legal bases of counteraction to organized crime in martial law; legal and organizational and tactical features of combating organized crime as a tool used by foreign intelligence services to destabilize the situation in Ukraine; organizational and legal principles of operational support of criminal proceedings in combating organized crime; legal and organizational principles of using criminal analysis in combating organized crime; tactical principles of introducing undercover workers into organized groups and criminal organizations; use of the latest technologies in the detection and investigation of criminal offenses committed by organized criminal groups.

Keywords: organized crime, organized criminal activity, counteraction, organized groups and crime organizations, current areas of research.

Отримано 14.06.2022